

KERKBRIEF

België-Belgique
P.B.-P.P.
BC 30560

Driemaandelijks
Jaargang 40 , nr 4 - winter 2011

Periodiek van de Verenigde Protestantse Kerk in Leuven
Verantwoordelijke uitgever: Ernst Veen, L. Beosierlaan 89, 3010 Leuven
P 708844 – Afgiftekantoor: Leuven Mail

Inhoud

- 2 Kerst: manpower buitenspel
- 3-5 Kerkdiensten
- 6 Gemeentenieuws
- 7 Een terugblik op de lees- en gespekskring
- 8 Mag ik mij aan u voorstellen?
- 9-10 Advent – alweer? Of opnieuw?
- 11-13 Reis door Zuid-Afrika
- 14-15 Woorden van de kerk
- 16-18 De achterkant van de geschiedenis
- 18 Protestantse radio en televisie-uitzendingen
- 19 Bereikbaarheid
- 20 Adressenlijst

Kerst: manpower buitenspel

Wat heeft Kerstmis met het buitenspel staan van “manpower” te maken? Nee, niets met het internationaal bekende gelijknamige instituut dat zichzelf aanprijst als ‘sterk in werk’. Manpower is ook een gewoon Engels woord dat zoveel als ‘mankracht’ of ‘mannenmacht’ betekent. En dat is precies wat in Lucas’ geboorteverhaal van Jezus buitenspel staat: Maria wordt zwanger zonder tussenkomst van een man. Daar, voorafgaand aan de komst van de Messias, aan de bakermat van het evangelie, komt er geen manpower, geen manlijke potentie aan te pas.

Dat gaat niet om het buitenspel staan van de man op zichzelf, maar om datgene waar mannenmacht symbool voor stond en staat. Voor power en potentie. Voor het recht van de sterkste. Voor de onderdrukking van het zwakke en onmachtige. Voor het zich groot en breed maken ten koste van het kleine en geringe. Voor de cultus van de macht om oorlog te voeren, te veroveren, te onderwerpen, te overheersen, te tiranniseren. Voor de cultus ook van de eigenmachtige menselijke potentie en vruchtbaarheid, de eigenmachtige soevereiniteit en zelfgenoegzaamheid, waar God niet meer nodig is en ja: waar dan dus God buitenspel wordt gezet.

Aldus houdt Lucas ons voor: wie God aan het werk wil zien, moet niet kijken naar de grootse, superieure en ‘potente’ hoofdlijnen van de geschiedenis, vanouds opgeëist en geschreven door de mannen en de machtigen, maar naar de ‘achterkant’ van de geschiedenis. Niet naar de uitvergrote ego’s, maar naar ‘gewone’ kwetsbare mensen. Niet daar waar de gespierde overwinningen worden geboekt, maar waar de klappen vallen en waar de geringe thuis is: aan de achterkant van de macht. Want het kon wel eens zijn dat juist op zulke plaatsen Gods toekomst oplicht en zich aankondigt.

Aan alle lezers een gezegende advents- en kersttijd toegewenst.

Ernst Veen.

*december 2011**kerkdiensten*

- 18** Voorganger: Antoon Schoors
Ouderling: Philipp Bratfisch
Organist: Henk Corporaal
Teksten: 2 Sam. 7: 4-16; Rom. 16: 25-27; Luc. 1: 26-38
Collecte: Ruanda
Kindernevendienst: Ida
- 25** Voorganger: Petra Schipper en Ernst Veen
Ouderling: Dirk Panhuis
Organist: Edy Kühn
Teksten: Jes. 52: 7-10; Hebr. 1: 1-12; Joh. 1: 1-14
Collecte: Buurthuis 't Lampeke (Leuven)
Kindernevendienst: Ida, Jan, Michiel en Jelske

januari 2012

- 1** Voorganger: Petra Schipper en Ernst Veen **Avondmaal**
Ouderling: Marcel Breem
Organist: Chris Klein
Teksten: Num. 6: 22-27; Hand. 4: 8-12; Luc. 2: 21.
Collecte: Diaconaat
Kindernevendienst: Jelske
- 8** Voorganger: Antoon Schoors
Ouderling: Philipp Bratfisch
Organist: Henk Corporaal
Teksten: Jes. 60: 1-6; Ef. 3: 1-12; Matt. 2: 1-12
Collecte: Itabire (jumilage)
Kindernevendienst: Jan

- 15** Voorganger: Petra Schipper
 Ouderling: Joëlle Segier
 Organist: Edy Kühn
 Teksten: Jes. 62: 1-5; Rom. 4: 19-25; Joh. 2: 1-11
 Collecte: Ruanda
 Kindernevendienst: Ida
- 22** **Oecumenische viering, samen met parochie Antonius van Padua**
- 29** Voorganger: Petra Schipper
 Ouderling: Dirk Panhuis
 Organist: Henk Corporaal
 Teksten: Deut. 18: 15-20; 1 Kor. 8: 1b-13;
 Marc. 1: 21-28
 Collecte: Protestantse Solidariteit
 Kindernevendienst: Jelske

februari 2012

- 5** Voorganger: Frank Marivoet **Avondmaal**
 Ouderling: Joëlle Segier
 Organist: Edy Kühn
 Teksten: 2Kon.4: 18-21 + 32-37; 1Kor.9: 16-23; Marc. 1: 29-39.
 Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie)
 Kindernevendienst: Ida
- 12** Voorganger: Petra Schipper
 Ouderling: Philipp Bratfisch
 Organist: Chris Klein
 Teksten: 2Kon.5: 1-15b; 1 Kor. 9: 24-27; Marc. 1: 40-45
 Collecte: Ruanda
 Kindernevendienst: Jan
- 19** Voorganger: Ernst Veen
 Ouderling: Marcel Breem
 Organist: Henk Corporaal
 Teksten: Jes. 43: 18-25; 2 Kor. 1: 3-7; Marc. 2: 1-12
 Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie)
 Kindernevendienst: Jelske

26 Voorganger: Antoon Schoors
Ouderling: Dirk Panhuis
Organist: Edy Kühn
Teksten: Gen. 9: 8-17; 1 Petrus 3: 18-22; Marc. 1: 12-15
Collecte: Diaconaat
Kindernevendienst: Ida

maart 2012

4 Voorganger: Ernst Veen **Avondmaal**
Ouderling: Philipp Bratfisch
Organist: Chris Klein
Teksten: 1Kon.19: 9-18; 2Petrus 1: 16-21; Marc. 9: 2-10
Collecte: Protestantse Solidariteit
Kindernevendienst: Michiel

11 Voorganger: Ernst Veen
Ouderling: Joëlle Segier
Organist: Henk Corporaal
Teksten: Ex. 20: 1-17; Rom. 7: 14-25; Joh. 2: 13-25
Collecte: Diaconaat
Kindernevendienst: Jan

18 Voorganger: Ernst Veen
Ouderling: Marcel Breem
Organist: Edy Kühn
Teksten: Jozua 4: 19 -- 5: 1, 10-12; Ef. 2: 4-10;
Joh. 6: 1-15
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie)
Kindernevendienst: Jelske

Gemeentenieuws

Stagiaire

Mevrouw Petra Schipper zal (vanaf half november 2011) gedurende drie maanden als stagiair-predikante werkzaam zijn in onze kerkgemeente. Petra is reeds zeer ervaren in het pastorale veld door haar jarenlange werk als psychotherapeute en als ziekenhuis- en rusthuispastor in de ziekenhuizen te Antwerpen en ook door haar activiteiten als jeugdouderling in de Protestantse kerk van Brussel. Haar opdracht vanuit de VPKB-commissie van het Predikambt is dat zij alle werkzaamheden van een predikant dient uit te voeren. Daar zij reeds zoveel ervaring heeft draait zij een halftijds programma, maar wel meteen op zelfstandige basis, in die zin dat zij veel werkzaamheden meteen zelf moet uitvoeren, zoals bv. enkele malen voorgaan in de erediensten, schrijven in de Kerkbrief, het bezoeken van mensen, deelname aan gesprekskringen, vergaderingen enz. Elders in dit nummer stelt zij zichzelf aan u voor. Petra, van harte welkom in ons midden!

Gesprekskring

De eerste cyclus van de gesprekskring in 2012 zal weer bestaan uit vijf dinsdagavonden, dit keer verdeeld in twee episodes.

De eerste drie avonden zullen geleid worden door de stagiaire Petra Schipper (gedurende nov./dec./jan. werkzaam in onze gemeente) en zal gaan over het boek van de (“kleine”) profeet Hosea. Data: 10/01/2012; 24/01 en 07/02.

De tweede episode bestaat uit twee avonden en zal worden geleid door een gastspreker-theoloog, Antoinette Panhuis, en heeft als onderwerp: “Jozua: de verovering van Kanaän”. Data 06/03 en 20/03.

De gesprekskring staat open voor alle geïnteresseerden, binnen- en buitenkerkelijken. Het is raadzaam uw eigen bijbel mee te brengen.

Locatie: koffiezaal naast de crypte, Jezuietenhuis, Waversebaan 220, 3001 Heverlee. Telkens van 20u tot 22u.

Een terugblik op de lees- en gesprekskring

De boeken Samuel en de figuur van David

De lees- en gesprekskring met een tiental deelnemers heeft zich in oktober en november gedurende vier avonden gebogen over de boeken 1 en 2 Samuel, en meer bepaald over het koningschap en de figuur van David. Iedereen vond de gezamenlijke lezing van een twaalftal hoofdstukken uit een bijbelboek een aangename en verrijkende ervaring, ook al omwille van het persoonlijke contact met elkaar. Het is tenslotte de Bijbel die ons voedt en onderricht. In zekere zin is de lectuur van de bijbel voor sommigen ook gemakkelijker dan het doornemen van een studie over de bijbelboek of een bijbels thema, waarbij men de gedachtegang van de moderne (geleerde en gespecialiseerde) schrijver moet proberen te volgen en te vatten!

Maar anderzijds was de lectuur van minder bekende passages een wonderlijke ontmoeting met de uiteenlopende en zelfs tegenstrijdige visies van de bijbelschrijvers op het gedrag van personages (Samuel, Saul, David, Joab, ...). Ook de gehanteerde normen rond 1000 v.C. (zoals opgeschreven vier- tot zeshonderd jaar daarna) deden onze haren ten berge rijzen! Maar dat was dan een mooie gelegenheid om van gedachten te wisselen of associatief verder te denken en uit de teksten eigen conclusies te trekken, die niet voor iedereen dezelfde zijn. Wél werd duidelijk dat de bijbel vaak moeilijk is en ook moeilijk mag zijn vermits hij in een ver vervlogen tijd en een andere cultuur werd geschreven. In de boeken Samuel hebben bovendien meerdere auteurs met diverse opinies over het koningschap en over David hun stempel op de tekst gezet.

Bij de lectuur is de overvloed aan gedachten soms overrompend; vaak kan men niet alles volgen, bijhouden en onthouden. Maar het onmiddellijk contact met de bijbeltekst is altijd een ontdekking en een aanzet tot meer lezen en zoeken, individueel en in groep. En daar gaat het toch om. Om een en ander vast te houden zou het in het vervolg wenselijk zijn om een aantal aandachtspunten of thema's op te schrijven om daarnaar in de loop van de leesserie terug te kunnen koppelen. Dat zou verhelderend kunnen werken.

Dirk Panhuis

(mede op basis van de evaluatieronde)

Mag ik mij aan u voorstellen...

Tot mijn grote vreugde mag ik onder u gedurende drie maanden (half november tot half februari) de eerste termijn van mijn proponentschap vervullen. Graag stel ik mij dan ook nader aan u voor.

Ik ben Petra Schipper, 45 jaar, getrouwd en moeder van twee jongvolwassen kinderen, theoloog en sinds 11 jaar halftijds protestants ziekenhuis- en rusthuispastor in dienstverband van Zorgbedrijf Antwerpen en ZiekenhuisNetwerk Antwerpen. Dit dienstverband is een bijzonder gegeven in Vlaanderen voor een protestants pastor. Ik vervul het dan ook met veel voldoening. Het is een grote rijkdom om te kunnen samenwerken met collega's van rooms-katholieke en vrijzinnige signatuur (en soms ook islamitische). Maar vooral blijf ik het bijzonder vinden om mensen in een moeilijke periode van hun leven nabij te mogen zijn, hun vertrouwen te krijgen, tot werkelijke ontmoeting te komen en soms wat hoop en moed te mogen delen.

Naast dit werk, mijn bijberoep als zelfstandig psychotherapeut en mijn jeugdouderlingschap in de Protestantse Kerk van Brussel, groeide het verlangen om te mogen voorgaan in kerken van de VPKB. Sinds enkele jaren doe ik dit ongeveer maandelijks. Hieruit kwamen vaak reacties voort als: "waarom ben jij geen dominee? Is dit niets voor jou?" Nu onze kinderen grotendeels op eigen benen staan, zie ik ruimte om mijn kans te wagen op deze weg, richting predikantschap. Omdat ik 20 jaar geleden theologie heb gestudeerd aan de Evang.Theol. Faculteit, moest ik nog wel proponentschap in VPKB-verband vervullen als laatste voorwaarde om als predikant in de VPKB ingezegend te mogen worden. De Commissie Ambten heeft met mij een formule ontworpen die mij mogelijk maakt, dit proponentschap halftijds te doen naast mijn halftijdse betaalde werk. Wel ben ik nu gestopt met mijn psychotherapiepraktijk, het jeugdouderlingschap en andere taken, om mij geconcentreerd te kunnen wijden aan alles wat bij proponentschap verwacht wordt. Deze maanden mag ik in de Protestantse Kerk van Leuven "meedraaien" en zelf een aantal taken vervullen onder mentorbegeleiding van uw predikant. Ik hoop u binnenkort dus op verschillende manieren te mogen ontmoeten! Hoewel ik geen pas-afgestudeerde meer ben, blijf ik van harte openstaan voor feedback, juist ook van u. Voel u vrij om mij aan te spreken als u dit wilt.

Tot binnenkort,

Petra Schipper, proponent

p.schipper@telenet.be , 0486-12.50.44

Advent – alweer? Of opnieuw?

Het is alweer zover: we zijn in de weken van advent gekomen. Toelevan naar Kerst, een tijd die ieder jaar terugkomt. De adventskrans bovenhalen, elke week een kaars erbij aansteken, als teken dat het licht groeit tegen de toenemende duisternis in. We weten inmiddels dat in deze lichtsymboliek typisch Europese, voor-christelijke elementen voortleven (de dagen korten immers niet aan de andere kant van de evenaar). Maar de weerkerende feestperiodes in de tijd zijn ons dierbaar: ze geven ons houvast en rust die we, juist ook in onze jachtige economie waarin alle rush maar altijd doorgaat, wel kunnen appreciëren.

Tijd is maar draaglijk als we die indelen, in chronologische eenheden en met markeerpunten en zinvolle periodes. In wezen heeft Chronos, de klassieke god van de opeenvolging, het in onze beleving voor het zeggen.

Past advent in dit plaatje? Is het één van de vele markers op onze lineaire levensweg? Niet meer dan een weerkerend eerste blad op de jaarlijkse kerkelijke kalender?

Toen ik kind was, leefde ik sterk mee met die kerkelijke levensloop. Jezus werd werkelijk geboren op Kerst, hij stierf echt op Goede Vrijdag en hij zou ooit weer naar de aarde komen op de wolken. Zo stond het in de kinderbijbel en zo klonk het in de kerk. Jezus was gekomen – toen – en zou ooit terugkomen – later. Vroeg of laat loop je hier in je volwassen leven tegenaan. Die tweede komst blijft uit. Dat roept geleidelijk de vraag op: wat heeft de eerste komst eigenlijk veranderd? Wat heeft de adventsverwachting dan voor zin? Of zoals een jongere mij laatst zei: “is uitzien naar kerst en vrede op aarde en dat allemaal ... niet één grote illusie? De wereld wordt toch helemaal niet beter?”

Chronos kan ons daar geen antwoord op geven. Eeuwen blijven zich opeenvolgen, maar de wereld wordt er inderdaad met de tijd niet beter op. We vechten tegen de tikkende klok van overbevolking en milieuverniëting.

Maakt Kerst iets uit? Welke zin heeft advent? Welke zin kan advent hebben in onze lineaire geschiedenis? Het verlossende zin-woord is ... advent zelf. Adventus: God komt op ons toe! Geschieden (dat typisch bijbelse woord als er iets van Godswege gebeurt) is toe-komst. En zo is toekomst altijd heden, want “het Koninkrijk is nabij”, zo luidt de boodschap van de Komende. De ijzeren tijd wordt opengebrouwen. Zoals de sabbat en het jubeljaar de eerste-testamentische economie verlostten van onophoudelijkheid en uitputting, zo luidt de komst van het Koninkrijk van God in de persoon van dat kerstkind een werkelijkheid in van een andere orde, een ander gehalte. Een werkelijkheid die werkelijk bevrijdt. Dit ingrijpen is geen eenmalige definitieve inbreuk op de wereldgeschiedenis, nee, want Chronos is reëel. Maar even reëel is de komst van de Komende als een dagelijks gebeuren. Zoals de joodse filosoof Jacques Derrida een boek titelde: “Chaque fois unique, la fin du monde” (Iedere keer opnieuw het einde van de wereld). De wereld is voorgoed betrekkelijk. De tijd ligt voortdurend open.

Dit klinkt allemaal filosofisch, maar heeft veel invloed op hoe je in het leven staat. Het gaat om het verschil tussen leven vanuit de wetmatigheid, uitzichtsloosheid, fataliteit aan de ene kant en vanuit hoop en vrijheid aan de andere kant. Je hoeft niet te berusten in de wetten van de sterkste, in de macht van tijd en geld, want je kunt elke dag opnieuw lachend een adventskaars aansteken, een lichtpunt voor wie wanhopig zou worden, een teken van vrijheid en verzet.

Advent – niet “alwéér”, maar op-nieuw!

Petra Schipper

Kersstal Leuven (Grote Markt)

Reis door Zuid-Afrika

De afgelopen zomer maakte twee van onze gemeenteleden, Dirk Panhuis en Emilia Rojo een groepsreis naar Zuid-Afrika. Een van de leden van die groep, Greet Heslinga, schreef daarover de onderstaande (ingekorte) impressie.

Met elf mensen trokken we van 6 tot 21 augustus jl. door dit schitterende kleurrijke land. Zuid-Afrika kent maar liefst 11 officiële landstalen en het volkslied wordt in vier talen gezongen. Daar kunnen we in België van leren!

We reden door prachtige heuvelachtige of bergachtige landschappen. Onderweg genoten we van zeer bijzondere canyons, wonderbaarlijke rotsformaties, watervallen en uitgestrekte wijngaarden. We bezochten de mooie steden Pretoria en Johannesburg in het Noorden en Kaapstad in het Zuiden, de allermooiste stad van Zuid-Afrika met een uitstekende mix van cultuur, verleden en heden. We zagen een westers ontwikkeld land, waar alles te krijgen is voor wie geld heeft. Overall zagen we bouwactiviteiten: grote villa's en middenklasse huizen en heel veel kleine stenen huisjes, de zgn. "Mandelahuisjes". Voor veel mensen een eerste, nog steeds kleine, maar redelijke woning na hun golfplaten huisjes. Deze bouw gaat te langzaam naar de zin van velen. Geschokt waren we door het zien van de uitgestrekte townships met een etnische mix van zwarte bevolkingsgroepen in zeer kleine huisjes van golfplaten. Een soort ghetto's uit de tijd van de apartheid.

Van 1948-1992 werd het land door een Apartheidssysteem verscheurd. Nu, 19 jaar na de afschaffing van de Apartheid, kun je niet om de pijnlijke geschiedenis van de Apartheid in Zuid-Afrika heen. We waren er op "Womansday" (Vrouwendag). Op 9 augustus 1957 marcheerden tienduizenden vrouwen naar de parlamentsgebouwen, de zgn. Unionbuildings in Pretoria om te protesteren tegen de pasjeswetten. Enkele vrouwen werden toen door de politie doodgeschoten. Sinds 1994 is 9 augustus een nationale feestdag, aan vrouwen opgedragen. In Sharpeville bezochten we, dichtbij de kerk, de gedenkplek die herinnert aan de dood van 69 jongeren, die vreedzaam protesteerden.

“De apartheid is nog niet voorbij”, zei onze gids en dat dit zo is werd tijdens deze reis ook duidelijk. De raciale scheidslijnen zijn vaak nog pijnlijk aanwezig. Deze hangen veelal samen met de economische apartheid. De kloof tussen rijk en arm is in Zuid Afrika enorm groot. We hoorden en zagen het ook binnen de kerken, daar waar je juist eenheid zou mogen verwachten! De kerken binnen het gereformeerde kerkverband zijn veelal langs raciale scheidslijnen georganiseerd: de witte Nederduits Gereformeerde Kerk (NGK) en de zwarte- en kleurlingenkerk VGKSA. De VPKB heeft sinds 1995 een partnerschap met deze laatste kerk.

Onze groep bezocht zeven gemeenten of projecten van onze partnerkerk. We werden één keer ontvangen door de kerkenraad van 116 (!) mensen, waarvan het merendeel vrouwen. Een soort centrale kerkenraad van verschillende wijkgemeenten in Polokwane. We maakten drie kerkdiensten mee. In elke dienst werd de Belijdenis van Belhar samen met de gemeente gelezen. Deze belijdenis is in 1986 ontstaan in het heetst van de strijd tegen Apartheid. Ook andere kerken buiten Zuid Afrika, waaronder de VPKB, heeft deze Belhar-belijdenis aanvaardt. Zij is opgenomen in de Gewoonteregels van de VPKB. Deze belijdenis wordt door onze partnerkerk gezien als een gave van God en een opgave voor de kerk. Met een bezoek aan de kerk in Belhar, waar deze belijdenis 25 jaar geleden werd aangenomen, eindigde onze reis. Een schitterende en leerzame ervaring!

De Belijdenis van Belhar

Wij geloven in de Drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, die door zijn Woord en Geest zijn kerk verzamelt en samenroept uit heel het menselijk geslacht, haar beschermt tegen inslapen en gemakzucht en haar verzorgt opdat het verzoeningswerk van Christus zichtbaar wordt.

Daarom geloven wij, dat de eenheid van de kerk een gave én een opdracht is, waartoe het volk van God voortdurend opgebouwd moet worden.

Wij geloven dat God door zijn levenscheppend Woord en Geest de machten van zonde en dood en daarom ook van onverzoendheid en haat, bitterheid en vijandschap overwonnen heeft.

Daarom geloven wij dat deze boodschap ongeloofwaardig wordt gemaakt in een land dat op christelijkheid aanspraak maakt, maar waar ongelijke behandeling van mensen op grond van ideologieën, van ras, afkomst of sekse normaal en rechtvaardig wordt gevonden en wordt ondersteund door een zogenaamde democratische wetgeving.

Daarom verwerpen wij elke leer, elke theologie, elke ideologie die de scheiding van mensen op grond van ras, afkomst of sekse sanctioneert en daardoor de verzoening in Christus bij voorbaat belemmert en ontkracht.

Wij geloven dat God zichzelf geopenbaard heeft als de Ene die gerechtigheid en ware vrede onder mensen wil brengen; dat Hij in een wereld vol onrecht en vijandschap op een bijzondere wijze de God van noodlijdenden, de armen en de ontrechten is en dat Hij de kerk roept om Hem hierin na te volgen.

Daarom geloven wij dat de kerk mensen in elke vorm van lijden en nood moet bijstaan, wat onder andere ook inhoudt dat de kerk zal getuigen en zal strijden tegen elke vorm van ongerechtigheid.

Daarom verwerpen wij elke ideologie die vormen van ontrechting legitimeert en elke leer die niet bereid is om vanuit het evangelie zo'n ideologie te weerstaan.

Wij geloven dat de kerk groepen wordt om dit alles te belijden en te doen in gehoorzaamheid aan Jezus Christus, haar enig hoofd, al zouden ook de overheden en verordeningen van mensen daartegen zijn en al zou straf en lijden daaraan verbonden zijn.

Jezus is Heer. Aan de enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest komt toe, eer en heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

Woorden van de kerk

Fundamentalisme

Als het vandaag de dag over fundamentalisme gaat, denken we al gauw aan moslims. Daar hebben we in Europa nu eenmaal het meeste mee te maken. Maar erg eerlijk is dat niet. In de eerste plaats zijn de meeste moslims helemaal niet fundamentalistisch, en in de tweede plaats is de term juist gesmeed voor christen-fundamentalisme. Speciaal: protestants fundamentalisme.

Ze hebben veel gemeen. Allebei houden ze onvoorwaardelijk vast aan hun heilige boek. De protestanten aan hun bijbel, de moslims aan hun koran. Voor de fundamentalist is alles in zijn boek even belangrijk, en alles moet letterlijk opgevat worden, precies zoals het er staat. Dat beide boeken erg oud zijn, en ontstaan in een compleet andere cultuur, met andere waarden en vooroordelen en beelden, daar wil de fundamentalist allemaal niks van weten. Als er in de bijbel staat dat de slang tot Eva heeft gesproken, dan is dat gewoon zo. En als er in de koran staat dat de gestorven martelaar na zijn dood de vrije beschikking krijgt over 72 maagden, dan zal Allah zich er niet van afmaken met, zeg, dertig maagden.

De term *fundamentalisme*, zoals gezegd voor 't eerst gebruikt voor bepaalde protestantse groeperingen, en dan vooral in de Verenigde Staten, schijnt in de eerste helft van de vorige eeuw opgekomen te zijn. Maar ze zitten overal, de fundamentalisten. Vaak zijn het protestanten, die vasthouden aan een schepping in zes dagen en aan een sprekende slang, die zich verzetten tegen het evolutie-idee en die in paniek raken bij homosexualiteit. Maar het verschijnsel zelf is natuurlijk niet begonnen in de twintigste eeuw; het is veel ouder.

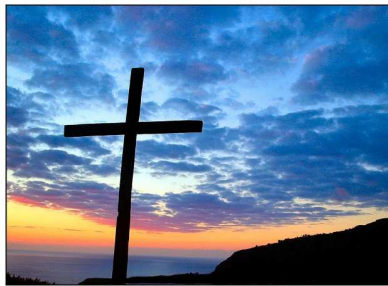
Achteraf gezien, als ik naga wat mij op de basisschool geleerd en verteld werd, kom ik uit een behoorlijk fundamentalistisch milieu. Alleen noemden we het toen nog niet fundamentalistisch maar gewoon gereformeerd. En bij de hervormden heette het orthodoxie. Maar nu bijna niemand meer weet wat die woorden betekenden, kunnen we het gerust fundamentalisme noemen.

Op de een of andere manier is het onder protestanten altijd sterker aanwezig geweest dan onder katholieken. Ik denk dat dat komt doordat de Rooms-Katholieke Kerk altijd achterpoortjes had om niet alleen maar de bijbel gezag toe te kennen, maar ook de kerkelijke traditie, de kerkvaders, de heiligen, en nog zo een en ander. Het protestantisme, met zijn exclusieve focus op de bijbel, was daardoor vatbaarder voor allerlei vormen van fundamentalisme.

Als je verschillende belijdenisgeschriften uit de 16de eeuw leest, maar eigenlijk ook het meeste dat aan stichtelijke lectuur in omloop was, dan kan je moeilijk anders concluderen dan dat het protestantisme van meet af aan een sterk fundamentalistische inslag had. Toegegeven, bij de een meer dan bij de ander; maar bijna altijd was het er wel in zekere vorm.

En helemaal weg is het nog steeds niet. We zijn wel gewend geraakt om veel uit de bijbel niet letterlijk op te vatten. De bijbel is geen geschiedenisboek. En de talrijke wetten en voorschriften uit de boeken van Mozes hoeven niet meer anno 2011 te gelden. Wat echter gebleven is, is de neiging om in principe toch alles op te vatten als Gods woord, of toch minstens als belangrijk, als een boodschap met een bedoeling, als relevant, *voor ons*. Ik wil dat niet tegenspreken; maar geef toe: een beetje fundamentalisme is ons niet vreemd.

Joop van der Horst

De achterkant van de geschiedenis

Ergens in een klein ministadje, in een uithoek waar naar menselijke maatstaven niet veel groots vandaan kon komen, begint het verhaal van de Messias. Maar de omkadering waarin Lucas zijn geboorteverhaal van Jezus bevat heeft, is een kader van wereldmacht en manpower. Het speelt tegen de achtergrond van het machtige Romeinse Keizerrijk. De achtergrond van rollende spierballen en onderdrukkerspolitiek.

Bevel

Het verhaal zet al meteen in met een Romeins bevel. Een decreet voor een volkstelling vanwege de almachtige, zogenaamd goddelijke Romeinse keizer Augustus. De mensen hebben geen andere keus dan weg van huis te trekken om zich te laten inschrijven in de plaats van hun oorspronkelijke afstamming. Jozef en Maria trekken van Nazareth naar Betlehem, de stad van de messiaanse David omdat Jozef van David afstamde. En dààr, in die kleine Davidische stad Betlehem, geschiedt het, daar komt Jezus, naamgenoot van Jozua, wat betekent “God redt” op de wereld.

Kwetsbare naaktheid

Aan het eind van het verhaal zijn de keizer en zijn trawanten nergens meer. Hun machtspolitiek is binnenste buiten gekeerd. Wat ons op Kerstdag door Lucas wordt voorgehouden, is dat de waarachtige geschiedenis niet die van de machtscentra is, maar de geschiedenis van de mens in al z'n kwetsbare naaktheid, om te beginnen bij een pasgeboren kind. En voorts een geschiedenis van eenvoudige, bevreesde mensen, die één ding gemeen hebben: weerloosheid en kwetsbaarheid.

Aan de andere kant

Zo is dit kerstverhaal een sterk en menselijkerwijs onmogelijk verhaal dat ons vraagt te geloven dat de echte geschiedenis aan de andere kant begint. Niet aan de kant van sterken die ogenschijnlijk de regie van de loop der geschiedenis in handen hebben en zichzelf altijd weer vermelden in de hoofdlijnen van de historie, maar aan de achterkant van de geschiedenis. Aan kant van de kleinen en weerlozen met wie maar gedaan wordt en wier geschiedenis of toekomst van geen tel heet te zijn.

Hoofdrol

Hoe veelzeggend is, in het verhaal, de tegenstelling tussen de machtige Romeinse keizer Augustus op z'n troon die bevelen uitvaardigt en het kleine onmachtige, onmondige kind in een voederbak. En toch krijgt niet die keizer maar dat kind de hoofdrol.

Kortom, door het exclusieve recht van de sterkste wordt in dit verhaal een dikke streep gehaald, om plaats te maken voor het recht van ieder kwetsbaar mensenkind.

Manpower buitenspel

En hoe veelzeggend ook is dat aan de geboorte van de Messias geen man te pas kwam. Eerder had Maria aan de engel Gabriël die haar de geboorte van Jezus aankondigde gevraagd: “Hoe zal dat gebeuren? Ik heb immers nog nooit gemeenschap met een man gehad.” Kortom: “manpower” komt er bij de geboorte van de Messias niet aan te pas. Aan de bakermat van de zo dikwijls door paternalisme gekenmerkte christelijke kerk, staat de mannenmacht buitenspel. Daarmee wordt niet de man op zichzelf opzij gezet, maar dus wel de mannenmacht. In de Bijbelse beeldtaal en context wil dat alweer zeggen dat het spierballenrecht van de sterken, die zich altijd weer manifesterende en altijd weer slachtoffers makende cultus van kracht en potentie, dat die cultus in de messiaanse geschiedenis niet meedoet en ontdaan wordt van haar destructieve krachten.

De zachte krachten

Dat is de hoop van het kerstfeest: is het immers niet juist die cultus van kracht en potentie waardoor onze geschiedenis zwanger gaat van kwaad en kwel, van schrijnend onrecht en bittere armoede? Is het niet juist door het opgeblazen recht der sterken waardoor weerlozen in verdrukking komen en armen arm blijven? Is het niet juist de cultus van de manpower, die het leven op aarde opzadelt met oorlog en bloedvergieten, met wereldwijde economische ongelijkheid en onmenselijkheid? Zijn het niet de Augustussen en de Herodessen die met hun opgeblazen mannenmacht hele samenlevingen ontwrichten en tegen elkaar opzetten? De zachte krachten hebben het moeilijk in onze wereld. De sterke gewelddadige krachten hebben het op aarde voor het zeggen. Maar de hoop en uitzicht van het kersfeest is dat de zachte krachten het zullen halen. De kracht van de liefde en de solidariteit. De kracht van medemenselijkheid en rechtvaardigheid, de kracht van vrede en eerbied voor alle kwetsbaar leven.

Zuigeling

Het kerstverhaal doet daarmee denken aan psalm 8 waarin van God geschreven staat dat hij zijn kracht ontleent, niet aan mannenmacht of sterken, en niet, om het met Jesaja te zeggen, aan “laarzen die dreunend stampen” (Jes.9:4), maar aan de mond van zuigelingen, aan de stem van kinderen. Net zoals in Betlehem de kracht van God verscheen in de zwakheid van een weerloze onmondige zuigeling, ten teken dat het in deze wereld uit is met de grote, al te grote, mond van de machtigen en groten.

Ernst Veen.

Protestantse radio en televisie-uitzendingen**VRT – Radio 1 – woensdag om 20u.04**

wo. 18 jan.: Mens voor de mensen zijn: Die moeilijke kerk. - Frank Marivoet.

wo. 15 febr.: Bijbel actueel (Marc.2:1-12): Pak uw bed en ga naar huis! - Bert Beukenhorst.

wo. 21 maart: Bijbel actueel (Joh.12:20-26): De graankorrel. - Bert Beukenhorst.

VRT-TV "één" op zondag om 10u.00

zo. 19 febr.: Eredienst vanuit de Lutherse kerk te Antwerpen.

Verantw. Uitg.: F. Marivoet, Celestijnenlaan 7/21, 3001 Heverlee.

Secr.: H. Sinnaghel - Oudstrijdersplein 15/101 - 8430 MIDDELKERKE

Tel.: 059/30.84.33 Website: <http://vpkb.be/media/>

Bereikbaarheid kapel

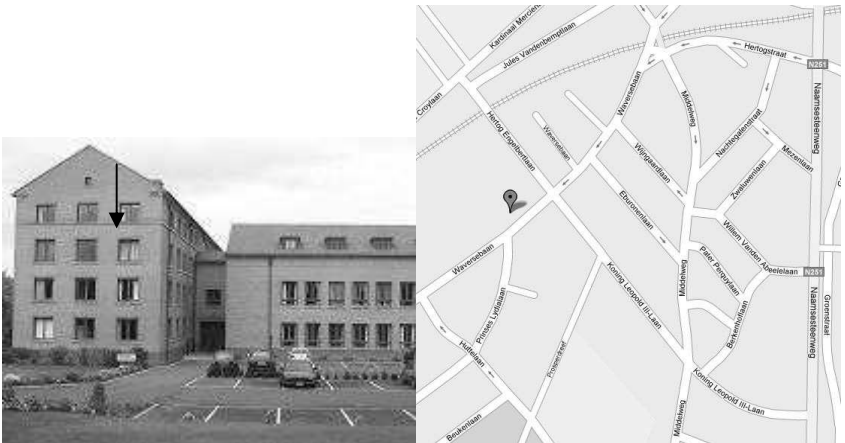
Volg op de ring van Leuven richting Namen. Aan de Naamsepoort (bij de Delhaizewinkel) verlaat u de ring en neemt de Naamsesteenweg (N251) tot voorbij de spoorweg.

Vanaf deze steenweg rijdt u naar de Waversebaan via

- de Hertogstraat (loopt uit op de Waversebaan, sla linksaf)
- de Koning Leopold III-laan (Waversebaan is de 3° links)

Aan de rechterzijde ziet u het Jezuïetenhuis (zie foto). Ga op de meest linkse parkeerplaats staan. Het pijltje op de foto geeft de toegangssdeur aan.

Ga rechtsaf de gang in, door de dubbele deur, tot u aan een open ruimte links komt. Daar is de grote ingangssdeur van onze kapel, “de crypte”.

De kerkbrief verschijnt vier maal per jaar

Bijdragen voor komende nummers kunt u respectievelijk inleveren vóór 1 maart, 1 juni, 1 september of 1 december.

Secretariaat

Dirk Vercruyssen

Lipsestraat 121

3150 Tildonk

kerkbrievfpkbleuven@hotmail.com